

Dejstvo je, da je ekološka situacija na našem planetu skrb vzbujajoča. Vsak posameznik je v zadnjem času to lahko še kako dobro opazil ali celo občutil na lastni koži. Taljenje ledenikov, divjanje orkanov, nenavadna nihanja temperature, ki postaja vedno bolj neskladna z letnimi časi, dvigovanje morske gladine, izjemno onesnažena velemesta in še bi lahko naštevali.

Rekli boste, to vse že vemo, saj nam o tem govorijo in nas opozarjajo na vsakem koraku. Vendar ne morete reči, da je kdo že ponudil konkretne alternativne predloge, ki bodo rešili nastali problem.

Spet boste pripomnili, da to pa že ne bo držalo - mnogi strokovnjaki na to opozarjajo že dolgo časa, politične stranke v svojih programih ne pozabijo izpostaviti boja proti globalnemu segrevanju, množični mediji nastalemu problemu namenjajo nešteto naslovov, nenazadnje, na katastrofalno stanje na svetu je v dokumentarnem filmu *Neprijetna resnica*, ki je postal svetovna uspešnica, s prstom obsojajoče kazal tudi

Al Gore

. Vse to drži. Ampak, zakaj je potem takem ekološko stanje vedno slabše in zakaj se situacija še celo bolj zaostreje?

Glavna napaka oziroma pomanjkljivost zgoraj naštetih opozoril, ki jih lahko združimo v skupen koncept opozarjanja na morebitno ekološko katastrofo, je v tem, da nikakor ne morejo in, kar je še huje, nočejo preseči ter transcendirati obstoječi družbeni okvir. Oprijemajo se pristopov, ki so skladni z družbeno in politično ureditvijo. Ponujene alternativne rešitve lahko po mnenju norveškega filozofa in aktivista **Arneja Naessa** označimo kot površno in plitvo ekologijo (*shallow ecology*)

), ki se oklepa mainstream okoljevarstva. Takšen način pa se zdi nezadosten in nekompetenten odgovor na naravno krizo. Predvsem zato, ker (ne)posredno sodeluje z obstoječim družbenim sistemom, išče in najde podporo v množičnih medijih, uvaja minorne reforme, ki so predvsem kratkega dosega, ter očitno kompromitira s korporacijami.

Slednji očitek se v realnosti kaže v obliki denarnih pomoči in donacij naravno ogroženim območjem, ki so zelo blizu **Rouseaujevemu** perverznemu egoizmu (*amour-propre*), pri katerem določene ovire navidezno premagujemo, vendar se jih hkrati s tem benigno otresamo

Prispeval Jure Lesjak
Petek, 28 Marec 2008 01:00

ter iščemo svojo korist in zadoščenje. Ponujene možnosti tako niti slučajno ne ustrezajo in ne pomagajo k izboljšanju stanja na ekološkem področju. Z manjšimi posegi (komercialni pristopi kot so na primer nedavno skupno ugašanje luči in podobni primeri, ki nam vsem hočejo podtakniti enako mero krivde) rahlo blažijo zgolj posledice, katere namerno zamenjujejo z vzroki, ki so vsekakor strukturnega izvora. Še več, izvirajo celo iz relativno abstraktnih pojmov, ki segajo vse do vprašaja o prirojenem vzajemnem odnosu med človekom in naravo. Na tem mestu je zato potrebno zamajati celotno ideologijo antropocentričnega pogleda ter nujno preseči stališče, da je v središče samo človekova veličina, ki je neodvisna, samozadostna in superiorna.

Glavna nevarnost, ko postavljamo takšno tezo, lahko postane ta, da tudi sami nismo sposobni postaviti konkretne alternative k pričujočemu problemu. Zgolj opozarjanje na grehe, ki jih ustvarja obstoječa družbena realnost, je nedvomno prekratkega dosega in ne bo prineslo bistvenih sprememb.

Dobro izhodiščno točko drugačnega koncepta nam nudijo radikalni teoretski pomisleki eko-anarhista **Murraya Bookchina**, ki zagovarja stališče, da je ekološka kriza pogojena s krizo družbenega sistema oziroma s krizo družbenih vrednot. Kriza izvira iz koncepta hierarhije, ki dominacijo človeka nad človekom prezrcali v prevlado človeka nad naravo. Ta točka pa se zdi za izvor antropocentrizma ključna. Obstanek na tej ravni je tako za okolje kot živa bitja poguben.

Mark Somma, profesor okoljevarstvenih politik na univerzi v Kaliforniji, ponuja korak naprej z biocentričnim modelom, ki zagovarja integracijo, povezovanje in soodvisnost med človekom in naravo. Vendar pa je za takšen obrat potrebno prevrednotenje vrednot. Začeti bi bilo potrebno z radikalnimi političnimi in ekonomskimi spremembami.

Tukaj nimamo v mislih direktnih akcij (kot na primer podtikanje bomb v industrijske obrate, ki izjemno onesnažujejo okolje...), saj samo blažijo trenutno situacijo, ampak stremimo k napadu na celotno (industrijsko) družbeno in strukturno ureditev, ki ohranja že omenjeno hierarhično ureditev med ljudmi in posledično tudi med človekom in naravo. Od te točke dalje lahko pričakujemo spremembe, saj bo odnos do narave za vse ljudi že v principu grajen na skupnih temeljih, ki bodo za vse enako visoki in hkrati vsem dostopni. S tem bo izničen vprašanje iz naslova oziroma se bo zdelo nesmiselno, saj bodo posamezniki zaradi enakopravnosti in enakega položaja težili k skupnim koristim in bodo delovali v dobro tako narave, kot tudi ljudi. Zdravo naravno okolje pa je primarna točka vsakega človeškega, družbenega in političnega razvoja.

Menda pa ja ne bomo dopustili, da bodo naslednje generacije s prstom kazale na nas, da nismo

Prispeval Jure Lesjak
Petek, 28 Marec 2008 01:00

bili pripravljene obraniti in ohraniti narave pred ekološko katastrofo, ki smo ji, hočemo ali nočemo, z obstoječim pristopom vse bližje?